

Beweegteams: een impuls tot bewegen

Overgewicht, bewegachterstanden, terugloop bij sportverenigingen, kinderen die nauwelijks in aanraking komen met de veelzijdigheid en mogelijkheden die sport en bewegen ze kan bieden. Dit zijn de bekende geluiden en signalen die de laatste jaren helaas maar al te vaak worden gehoord. In dit artikel de visie van de HAN. Door: Martijn Smits

De overheid geeft de laatste jaren steeds vaker aan het belang in te zien van sport en bewegen zowel in de school als daarbuiten. De school als ingang voor bewegen, kennismaking met verschillende sporten en wellicht zelfs de eerste stap op weg naar een sportieve carrière bij een vereniging of andere sportieve organisatie op welk niveau dan ook. Landelijk zie je steeds meer verbindingen ontstaan in samenwerking van scholen met sportieve organisaties rondom de school. Sportverenigingen, sportservices, kinderopvang en andere organisaties proberen samen met de school te komen tot een aantrekkelijk en laagdrempelig aanbod om kinderen kennis te laten maken en te enthousiasmeren voor sport en bewegen.

Alliantie school en sport

Een duidelijke katalysatorrol is er de afgelopen jaren weggelegd geweest voor de Alliantie school en sport. Het samenwerkingsverband tussen de ministeries van OCW, VWS en NOC*NSF heeft vele partijen aan het denken gezet en in beweging gekregen om de verbinding tussen school en sport te leggen. Ook de ALO's hebben daar een duidelijk aandeel in gehad middels de aanstelling van scorende spitsen die in de regio's rondom de academies, gemeentes, scholen en verenigingen hebben geïnformeerd en gestimuleerd om met elkaar te gaan samenwerken. Dat heeft in het hele land geleid tot vele succesvolle initiatieven. Een zeer duidelijk voorbeeld is de *impuls brede scholen sport en cultuur* waarmee de aanstelling van 2200 combinatiefunctionarissen wordt gestimuleerd. De ALO Nijmegen heeft geprobeerd vanaf haar start in 2006 open te staan voor ontwikkelingen in het veld en tracht deze een duidelijk aandeel te geven in de opleiding van de toekomstige leraren lichamelijke opvoeding.

Veranderende rol

Want dat de rol van de leraar lichamelijke opvoeding aan het veranderen is dat staat wel vast. Verder kijken dan de vier muren waarin je les staat te geven is dan natuurlijk belangrijk. Kijken naar mogelijkheden tot samenwerking met andere partijen om te

komen tot een zo aantrekkelijk mogelijk sport- en beweegaanbod vergt echter wat andere competenties dan puur en alleen het begeleiden en coachen van leerlingen in de les. Natuurlijk blijft dat wel hoofdzaak maar het kunnen leggen van contacten, rekening houden met en invloed uitoefenen op gemeentebestuur, kansen zien en initiatief nemen, daar heb je wat andere vaardigheden voor nodig. Deze aspecten probeert de ALO Nijmegen aandacht te geven door het werken in beweegteams.

Samenwerking cios-Arnhem

Het concept van beweegteams is uitgewerkt en verder uitgevoerd in samenwerking met collega's van ROC Rijn IJssel (cios Arnhem). Deze samenwerking heeft uiteindelijk in 2007 geleid tot een eerste pilot in het werken met beweegteams op 15 scholen (primair en voortgezet), waarin studenten uit verschillende jaarlagen met elkaar op een school verantwoordelijk werden voor twee dagen in de week voor het ontwikkelen en uitvoeren van een structureel sport- en beweegaanbod.

Beweegmanager

Een beweegteam bestaat uit een derdejaars ALO-student ook wel de beweegmanager genoemd en een eerste- of tweedejaars ALO-student aangevuld met een vierdejaars cios- (stream lobos) student. De beweegmanager is verantwoordelijk voor de aansturing en coaching van zijn team. Naast dat hij ook uitvoerend bij de verschillende activiteiten een voorbeeldfunctie heeft, is hij vooral degene die het aanbod coördineert. Hij maakt en bewaakt dus de planning wie wat wanneer moet gaan doen. Daarnaast coacht hij de andere leden ook vakinhoudelijk en geeft deze feedback. Uiteindelijk heeft de beweegmanager samen met de begeleidende (vak)leerkracht ook een rol in de eindbeoordeling van de leden. De beweegmanager is dus de spin in het web. Hij is aanspreekpunt voor de leden maar ook het gezicht voor de school en de mogelijke andere partijen waarmee samengewerkt wordt, zoals sportverenigingen en kinderopvangorganisaties. Vanuit een uitgebreide analyse op en rondom de school wordt er uiteindelijk een activiteitenplan opgesteld welke wordt uitgevoerd door het team. Hierbij valt te denken aan het opzetten van pauzesport door middel van beweegkaarten, opzetten van sport- en speluitleen door leerlingen van groep 8, verzorgen van clinics en workshops binnen de school door verenigingen en het organiseren van een naschools aanbod. Het kan echter ook gaan om de uitvoering van grotere evenementen en sportdagen. De andere leden van het team zijn meer verantwoordelijk voor de daadwerkelijke uitvoering van de activiteiten. Zo zijn de jongerejaars ALO-studenten vooral bezig om zich op het gebied van lesgeven te ontwikkelen en heeft de cios-student zijn focus meer liggen op het uitvoeren van tussen- en naschoolse activiteiten. Binnen het beweegteam leren de studenten met elkaar samenwerken en is er de mogelijkheid om veel van elkaar te leren. De beweegmanager probeert zijn teamleden zoveel mogelijk op

De bewegconsulent voor de klas

hun kwaliteiten in te zetten. Om dat goed in te kunnen schatten en aan te sturen is al een hele klus.

Verschijningsvormen

De bewegmanagers krijgen hierbij de nadrukkelijke opdracht mee om in het aanbod rekening te houden met de verschijningsvormen waarmee op de ALO Nijmegen gewerkt wordt. Het gaat dan om een indeling in activiteiten die gekoppeld zijn aan motieven van leerlingen om te sporten of bewegen. Verschijningsvormen zijn dan wedstrijd, spel, recreatie, show, avontuur en gezondheid. Hierdoor ontstaat er een zeer gevarieerd aanbod waarin de leerlingen leren kennismaken met de verscheidenheid van onze sport- en bewegcultuur en de aansluiting tussen onderwijs en sport beter kan worden gemaakt!

Module bewegmanagement

De functie van bewegmanager is uitdagend maar complex. Een bewegmanager is meer dan een lesgever. Om studenten vaardiger en wegwijs te maken in de rol van bewegmanager volgen ze de module Bewegmanagement. Hierin komen inhoudelijke thema's aan bod als: projectmanagement, overheidsbeleid, communicatie, groepsdynamica, leidinggeven, coachen en feedback geven. Een groot aandeel is er weggelegd om de studenten bewust te laten worden van de manier waarop zij de zaken aanpakken. Immers als manager is het hebben van zelfinzicht essentieel voordat je andere mensen kunt gaan aansturen. Studenten uit afgelopen jaren geven aan vooral hier veel van geleerd te hebben. Dit gebeurt in de lessen middels rollenspelen, testen en workshops.

De module is er vooral op gericht om de studenten voor te bereiden op een mogelijke rol als combinatiefunctionaris. Daarom blijft hun rol niet alleen beperkt tot werkzaamheden binnen de school. Ze gaan actief op zoek naar samenwerking met bijvoorbeeld sportverenigingen. Om studenten te laten ervaren welke meerwaarde ze kunnen hebben voor een sportvereniging dienen de studenten een

opdracht bij een vereniging uit te voeren. Ze zullen een vereniging analyseren met een (jeugd)sportpedagogische blik. Een blik die dikwijls binnen de vereniging gemist wordt. Ze gaan de vereniging daarbij een concreet plan voorleggen hoe verschillende zaken wellicht verbeterd kunnen worden. Voor de nodige sportpedagogische expertise wordt er nauw samengewerkt met dr. Albert Buisman, die onderwijs heeft ontwikkeld en zal komen verzorgen op de HAN.

Toekomst

Inmiddels is het aantal scholen waarmee gewerkt wordt uitgebreid naar 32 in de regio Arnhem-Nijmegen. De focus lijkt daarbij wat meer op het primair onderwijs te komen. Vanuit de contacten die er de afgelopen jaren zijn opgebouwd zal er de komende tijd ook vooral aandacht zijn voor de resultaten die een bewegsteam nu bereikt. Door onderzoek zal er worden bekeken wat het effect is van deze interventie op het sport- en bewegklimaat op en rond de school. Is een bewegsteam echt een impuls tot bewegen en vergroot het de doorstroom van kinderen naar de sportvereniging? Hier gaat het dan ook om scholen waar op dit moment geen vakleerkracht aanwezig is en bewegen slechts op de achtergrond aandacht krijgt. Dit terwijl scholen misschien wel willen maar om verschillende redenen het bewegen niet bovenaan de agenda hebben staan.

De ALO Nijmegen wil de komende jaren als opleidingsinstituut in deze ontwikkeling een actieve rol gaan spelen. Dat zal zij doen in samenwerking met de belangrijke partners in de regio. Een partner daarin is sportservice Nijmegen waarmee steeds intensiever wordt samengewerkt. Zeker op het gebied van de combinatiefunctionarissen die sinds begin van dit jaar aangesteld zijn. Een voorbeeld daarvan is dat drie studenten die met succes als bewegmanager hebben gefunctioneerd middels een eindstage aan de slag zijn gegaan als combinatiefunctionaris. Dit is naar grote tevredenheid verlopen. Resultaat daarvan is dat deze studenten inmiddels allen een daadwerkelijke aanstelling hebben gekregen als combinatiefunctionaris in Nijmegen.

Martijn Smits is docent Sportstimulering ALO Nijmegen, Instituut voor sport- en bewegingsstudies

Correspondentie:

Martijn.smits@han.nl